

שילוט נגיש – הנחיות והמלצות

ד"ר גבריאלה עילם

שילוט הכוונה במבנה / אתר

מתוך סדרת פרקים על שילוט נגיש¹ ← לעמוד התוכן של שילוט נגיש – לחצו כאן

פרק זה מבוסס על:

- תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) התשס"ח 2007 (טיוטה, נובמבר 2007) והפניות מתקנות אלה:
- תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר תנאיו ואגרות) (תיקון מס' ___), התשס"ח 2008 (טיוטה, פברואר 2008)
- תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים) התשס"ז – 2007 (טיוטה 13.5.07)
- תקן ישראלי (ת"י) 1918 חלק 4, שילוט (על פי הפניית התקנות הנ"ל)

שילוט הכוונה כולל שלטי הכוונה, לוחות הכוונה ומפות.

שלט הכוונה הוא שלט בצורת חץ או שלט הכולל חץ והמוצב בדרך לאזור, חלל או שירות מסוימים ומכוון אליהם.

לוח הכוונה : הוא לוח הכולל מידע לגבי המיקום של הפונקציות השונות בבניין או באתר. כשישנו במקום לוח הכוונה יש לוודא שעל גבי לוח הכוונה ועל גבי השלטים יופיעו אותם מונחים וסמלים.

¹ המטרה של סדרת הפרקים לשילוט נגיש להציג במרוכז את דרישות החוק, התקנות, התקן והמלצות נוספות החשובות להנגשת השילוט. בשום מצב הכתוב בפרקים אלה אינו בא להחליף או לשנות את דרישות החוק, התקנות ו/או התקנים הרלוונטיים.

שילוט הכוונה בתוך מבנה

1. **בכניסות או יציאות המיועדות לשימוש הציבור בבנין ציבורי** ואינן נגישות, יימצאו שלטים המכוונים אל הכניסות או היציאות הנגישות בהתאם לת"י 1918 חלק 4 בסעיף הדן במקומות הדורשים שילוט.² (ראו פרק "שילוט כניסה נגישה")

2. **במבואה של בניין ציבורי או בכניסה ראשית יימצא שילוט הכוונה אל:** מעליות, מדרגות ובתי השימוש הנגישים (שילוט ההכוונה נועד לאפשר את מציאתם על ידי מבקרים).³

3. **בתוך המבנה, בחלק שבו ניתן השירות לציבור יהיה שילוט הכוונה:**⁴
 - א. למעליות
 - ב. למדרגות
 - ג. לבתי שימוש (חדרי שירותים)
 - ד. לשירותים הציבוריים הנמצאים במקום שניתן בו השירות הציבורי ויצוין בשילוט ההכוונה מיקום השירותים הציבוריים הניתנים במקום בחלוקה לפי מספרי הקומות.
 - ה. שלט הכוונה לעמדת מודיעין (אם ישנה במקום בו ניתן השירות הציבורי) יימצא בסמוך לכניסה למקום. אם עמדת המודיעין נראית בברור מהכניסה ונמצאת במרחק של פחות מ – 10 מטרים מהכניסה אין צורך בשלט הכוונה.
 - ו. למעברים נגישים – יימצאו שלטי הכוונה אל מעברים נגישים רק אם קיימים מעברים לא נגישים במקום בו ניתן השירות. שילוט דרך נגישה יכלול את סמל הנגישות הבינלאומי וחץ הכוונה.

² לפי תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר תנאיו ואגרות) (תיקון מס' ___), התשס"ח 2008 (טיוטה, פברואר 2008)

³ לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) התשס"ח 2007 (טיוטה, נובמבר 2007), ולפי תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר תנאיו ואגרות) (תיקון מס' ___), התשס"ח 2008 (טיוטה, פברואר 2008)

⁴ לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) התשס"ח 2007 (טיוטה, נובמבר 2007) ולפי תקן ישראלי (ת"י) 1918 חלק 4, שילוט.

- ז. מול פתחי היציאה הקומתיים ממעלית יוצב שלט המציין בבירור את מספר הקומה וכן שלטי הכוונה לחללים ולשירותים הציבוריים השונים הנמצאים באותה קומה.
- ח. במקום בו יש כבש שאינו גלוי לעין, יכוונו אליו שלטי הכוונה הנושאים את סמל הנגישות הבינלאומי (ראו פרק: "[סמלים בישראל](#)").
- ט. לאורך מסדרונות ושבילים יוצבו שלטים המכוונים אל החללים השונים (כגון: מעליות, מדרגות, דרכי מילוט, אזורי מחסה, יציאות מילוט, מחלקות, משרדים, קפטריה, חדרי שירותים) ואל מתקני שירות נגישים (כגון טלפונים ציבוריים) והדרכים הנגישות אליהם.
- י. במסדרון או בשביל ארוך או בעל צמתים רבים, שלטי הכוונה יוצבו בהתאם לצורך כמה פעמים כדי שהמבקרים במקום יידעו שהם אכן מתקדמים בדרך הנכונה.
- יא. בחללים גדולים בתוך הבניין שצפויה בהם התקהלות יהיו בנוסף לשלטים שעל הקירות גם שלטי הכוונה התלויים מעל הדרך.
- יב. בצומת מסדרונות וצומת שבילים יהיו שלטי הכוונה (ושלטי מידע-חירום) שייראו מכל הפינות של הצומת.
- יג. בכל צומת מסדרונות יהיו לכל היותר ארבעה שלטים על הקיר. במידת הצורך ניתן להשתמש גם בשלטים התלויים מעל הדרך.
- יד. שלטי הכוונה שיכוונו למעליות וליציאות מהבניין או מהאתר יוצגו בצמתי המסדרונות או השבילים. בתוך הבניין, שלטים התלויים מעל הדרך לא יהוו תחליף לשלטים על הקירות.
- טו. בצומתי המסדרונות או השבילים יוצבו שלטים המכוונים לדרכי מילוט נגישות ולמקומות מחסה נגישים. השלטים יכילו את הסימון הנדרש בחוק ובתקנות ובנוסף את סמל הנגישות הבינלאומי. (ראו פרק "[סמלים בישראל](#)").
- טז. שלטי הכוונה לחדרי שירותים יוצבו:
- (1) בכל קומה בבניין במקום בולט, לרבות שלטי הכוונה לחדרי שירותים נגישים.
 - (2) בבניינים שבהם לא בכל קומה יש חדרי שירותים נגישים, יהיו במעליות שלטים המציינים את מיקום חדרי השירותים הנגישים.
- יז. שילוט מישושי יסופק בכניסה למקום הציבורי בצמתי מסדרונות וצמתי שבילים וכן בכניסות לחדרים ולחדרי שירותים. השלט המישושי יכלול ספרות ומידע עיקרי לפי העניין.
- יח. היה שלט תלוי מעל הדרך, אין חובה להתקין התאמות מישושיות לשלט.

4. מיקום השלטים

• שלטים התלויים על קירות

- א. מרכז המידע המוצג על גבי השלט יהיה בגובה 140-160 ס"מ מפני הרצפה.
- ב. תחתית המידע המוצג על גבי השלט לא תהיה נמוכה מ – 100 ס"מ מפני הרצפה.
- ג. קצהו העליון של המידע על גבי השלט לא יהיה גבוה יותר מגובה משקופי הדלתות בבניין.
- ד. סימן הנמצא על קיר שקוף, המשמש מידע לציבור, יודגש באמצעות רקע המנוגד לו בצבע וגוון והחוצץ בינו לבין הקיר. עובי הרקע יהיה לפחות כעובי הסימן.

• שלט מישושי המותקן על קיר⁵

- א. יש לוודא שהשילוט המישושי נגיש ואין בקרבתו מכשולים כך שניתן להתקרב אליו ולמשש אותו. מומלץ: למקם את השלט כך שניתן יהיה לעמוד לצד השלט ולמשש אותו מבלי לחסום את המעבר.
- ב. קצהו העליון של המידע המישושי לא יהיה גבוה מ – 140 ס"מ מפני הרצפה.
- ג. תחתית שלט מישושי לא תהיה נמוכה מ – 100 ס"מ מפני הרצפה.

• שלטים התלויים מעל הדרך

- א. הקצה התחתון של שלטים התלויים מעל הדרך לא יהיה נמוך מ – 205 ס"מ מעל פני הרצפה.
- ב. בשלט התלוי בחלל (כגון מעל מעבר) הסימנים יודגשו באמצעות רקע המנוגד להם בצבע ובגוון.

5. צורת השילוט (הסימול):

- א. מומלץ להשתמש ככל האפשר בסמלים פיקטוגרמיים (סמל תמונה) להכוונה ולזיהוי. הסבר: ככל שהסמל הוא תמונה הדומה יותר לסוג השירות כך הוא קל יותר לזיהוי על ידי מגוון רחב של אנשים הבאים לקבל את השירות. (ראו הפרק: "סמלים בישראל" לסימול חובה על פי החוק בישראל; והפרק: "סמלים ושלטים מהעולם" לדוגמאות סימול המשמשות במדינות נוספות).
- ב. בשילוט ההכוונה יש להשתמש בסמלים המכוונים למעליות, למדרגות ולבתי שימוש (חדר שירותים). (צורת הסימול ראו פרק "סמלים בישראל").⁶

⁵ לפי ת"י 1918 חלק 4 "מיקום השילוט המישושי".

ג. סמל בית שימוש יהיה בגובה 15 סנטימטרים לפחות, בדמות גבר או אישה או שניהם, לפי העניין, בניגוד חזותי ובניגוד מישושי לסביבתו, ומרכזו יימצא בגובה 140 עד 160 סנטימטרים מעל הרצפה. בבתי שימוש (חדרי שירותים) נגישים השלט יכיל גם את סמל הנגישות הבינלאומי.⁷

6. עיצוב השלטים – נתונים

• הנחיות כלליות

- א. בתכנון שלט, המיועד לצפייה ממרחק העולה על 3 מטרים בממדיו, ובאופן הצבתו, יובאו בחשבון הכללת מידע פשוט ככל הניתן, מרחק צפייה מהשלט, מהירות תנועת המתבונן בו, תאורה, וזווית ראייה.⁸
- ב. סימן הנמצא על קיר שקוף והמשמש למידע לציבור, יודגש באמצעות רקע המנוגד לו בצבע וגוון והחוצץ בינו לבין הקיר. עובי הרקע יהיה לפחות כעובי הסימן.
- ג. הסימנים בשלט התלוי בחלל (כגון: מעל מעבר), יודגשו באמצעות רקע המנוגד להם בצבע ובגוון.

• גימור השלטים וצבעים ניגודיים

- א. הגימור של אותיות, ספרות, סמלים ורקע השלט יהיה עמום, או גימור לא-מבריק אחר.
- ב. גוון הכתב והסמלים יעמוד בניגוד של 70% לפחות לגוון הרקע.
- ג. רצוי שבבניין מסוים ישמשו אותם גוונים בכל שלטי ההכוונה – כדי להקל על ההתמצאות.
- ד. ניגודי גוונים מומלצים: לבן על רקע כחול (או להיפך), לבן על רקע טורקיז (או להיפך), צהוב על רקע שחור. עדיפות לשימוש בסמל או כיתוב בהירים על רקע כהה.

⁶ לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים) התשס"ז – 2007 (טיוטה 13.5.07)

⁷ לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים) התשס"ז – 2007 (טיוטה 13.5.07) ולפי תקן ישראלי (ת"י) 1918 חלק 4 הסעיף ה-4 הדן בשילוט

⁸ לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים) התשס"ז – 2007 (טיוטה 13.5.07)

• גובה האותיות הספרות והסמלים

- א. על גבי לוחות הכוונה – לפחות 25 מ"מ
- ב. על גבי שלטי הכוונה – 40 מ"מ לפחות
- ג. בשלטים שבהם יותר משורת מידע אחת, גובה הרווח בין השורות יהיה 120%-160% מגובה האות. הכתיבה לא תיעשה במאונך.
- ד. הגובה (הרוחב) של שלט בעל שורת מידע יחידה יהיה 75 מ"מ לפחות.
- ה. בשלט הכוונה (או זיהוי) לבית שימוש, סמל בית השימוש יהיה בגובה 15 ס"מ לפחות בניגוד חזותי ובניגוד מישושי לסביבתו.⁹

• עיצוב האותיות והספרות

- א. גופן האותיות והספרות והיחס בין רוחב האותיות לגובהן יהיו אחידים בכל השלטים המוצבים בשטחים הציבוריים בבניין או אתר מסוים. גופן הכיתוב בשפה זרה יתאים בממדיו ובסגנונו לגופן הכיתוב בעברית.
- ב. אותיות הכיתוב בשלט יהיו אותיות דפוס והגופן יהיה פשוט כגון: נרקיס תם ("הלווטיקה") בינוני או שמן, או גופן מסוג אריאל (Arial).

נרקיס תם שמן

אריאל שמן

- ג. האותיות והספרות יהיו בעלות יחס רוחב:גובה שאינו קטן מ-3 ל-5 בהתאמה. אותיות וספרות בעלות קו אחד (כגון: י, ו, ן) יהיו בעלות יחס רוחב:גובה שאינו קטן מ-1 ל-5 בהתאמה.

• שילוט מישושי - נתונים¹⁰

- א. שלט מישושי יכלול ספרות ומידע עיקרי לפי העניין.
- ב. כתב, ספרות, סמנים וסמלים על שלטים מישושיים יהיו בולטים 0.8 מ"מ לפחות מפני רקע השלט.

⁹ לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים) התשס"ז – 2007 (טייטה 13.5.07)

¹⁰ תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) התשס"ח – 2007 (טייטה, נובמבר 2007) ולפי הפנייתן לת"י 1918, חלק 4.

ג. גובה האותיות יהיה 12 מ"מ - 50 מ"מ. **המלצה:** אותיות וספרות בולטות שגובהן לפחות 25 מ"מ זמינות יותר למישוש ופירוש על ידי אנשים עם ליקויי ראייה וביניהם הרבה אנשים מבוגרים שאינם קוראים כתב ברייל. גודל האותיות והספרות הבולטות משמעותי מכיוון שמישוש השלטים נעשה באמצעות כריות האצבעות שרגישותן לרוב יורדת עם העלייה בגיל.

שילוט הכוונה במקום ציבורי פתוח¹¹

1. היו מספר דרכים אל בניין ציבורי שחלקן אינן נגישות, יהיה שלט הכוונה אל הדרך הנגישה ועליו סמל הנגישות; שלט הכוונה יוצב ליד חניה נגישה, בכניסה הנגישה למגרש או לבניין, ובמקומות שבהם מתפצלות מספר דרכים מדרך נגישה.¹²

2. שלט הכוונה (או מידע) יוצב בסמוך לדרך נגישה לאדם עם מוגבלות בניידות.

3. בעיצוב ומיקום שלטים המיועדים לצפייה ממרחק העולה על 3 מטרים:

א. המידע על גבי השלט יהיה פשוט ככל הניתן,

ב. יובאו בחשבון:

- מימדי השלט;
- אופן הצבת השלט;
- המהירות בה חולפים על פני השלט;
- התאורה בה מואר השלט
- זווית הצפייה בשלט

ג. תימנע תאורה מסנוורת כדי שניתן יהיה לקרוא את השלט;

¹¹ לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) התשס"ח – 2007 (טיוטה, נובמבר 2007) ולפי: תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים) התשס"ז – 2007 (טיוטה 13.5.07)

¹² תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר תנאים ואגרות) (תיקון מס' ___), התשס"ח 2008 (טיוטה, פברואר 2008)

לוח הכוונה

לוח הכוונה הינו לוח הכולל מידע לגבי מיקום חלקיו השונים של מקום ציבורי והשירותים השונים הניתנים בו.

1. לוח הכוונה לחלקים השונים בבניין או באתר ימצא ככל האפשר ובהתאם לאופי השירות, בסמוך לעמדת המודיעין, אם קיימת, או במקום אחר שניתן להבחין בלוח בבירור מהכניסה הראשית ולהתקרב אליו.
2. לוח הכוונה יסומן בסימן השאלה (ראו פרק: "[סמלים בישראל](#)").

3. המידע שעל לוח הכוונה יכלול פירוט של השירותים הניתנים במקום בכל השפות הרשמיות, בלשון פשוטה ובמידת הצורך בשימוש בסימלול מרבי.
4. התמליל והסימלול על גבי לוח הכוונה יהיו כמפורט בת"י 1918 חלק 4 בסעיפים הדנים בעיצוב אותיות ספרות וגובהן. (ראו לעיל בסעיף "עיצוב השלטים – נתונים").
5. לוח הכוונה המותקן במקום ציבורי קיים ואשר התמליל והסימלול שעליו חורגים בפחות מ – 10 אחוזים מהדרישות יהיה החייב פטור מביצוע התאמות נגישות ללוח זה.

שילוט מדבר בכניסה לקניון.

מפה לשימוש הציבור

מפה לשימוש הציבור (כאשר ישנה מפה במקום ציבורי):

- המידע על גבי המפה

- א. ייעשה שימוש מירבי בתמונות.
- ב. על המפה יצויינו: תוכנית המקום, היעדים המרכזיים ומרכיבי הנגישות שבו.¹³

- מיקום המפה

- א. המפה תמוקם כך שניתן יהיה לקרוא את המידע שעליה. מומלץ: לאפשר לגשת למפה לקריאת המידע מקרוב כדי לאפשר קריאת המידע על המפה גם לאנשים עם ליקויי ראייה.
- ב. המפה תהיה מוארת בתאורה ממוקדת בעוצמה של 10 רגל נר (100 לוקס) לפחות ולא יותר מ-30 רגל נר (300 לוקס) ובאופן שימנע בוהק.
- ג. השוליים התחתונים של המפה יהיו, במידת האפשר, בגובה של לא יותר מ – 75 ס"מ מעל פני הרצפה.

- עיצוב המפה

- א. המפה תהיה בעלת רקע בצבע נוגד לצבע הכיתוב.
- ב. המפה תהיה עשויה מחומרים שאינם מחזירי אור ואינם גורמים לבוהק.
- ג. גובה האותיות, הספרות והסמלים במפה יהיה לא פחות מ – 12 מ"מ.

- מפה באינטרנט

המספק שירות או מידע על השירות שהוא נותן באמצעות האינטרנט, יספק את המפה גם באמצעות האינטרנט.

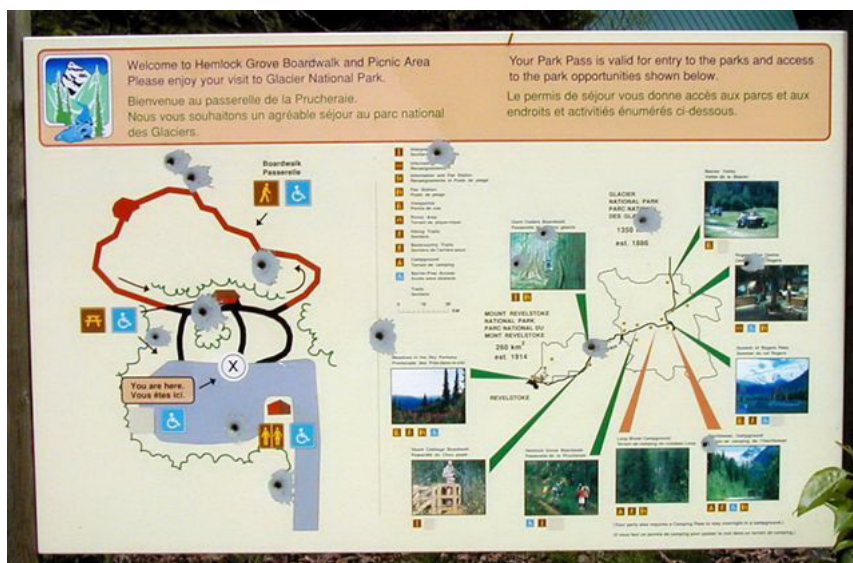
- מפה בדפוס נגיש

המספק שירות או מידע על השירות באמצעות מפה, יספק את המפה בדפוס נגיש, לבקשת אדם עם מוגבלות בראייה.

¹³ לפי תקנות נגישות למקום ציבורי קיים, תקנות נגישות לאתר, תקנות נגישות למקום שאינו בניין או תקנות נגישות למקום ציבורי חדש, לפי העניין. ראו: תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) התשס"ח 2007 (טיוטה, נובמבר 2007)

- **מפה מישושית (חובה לספק מפה מישושית או מפה שמיעתית במקום ציבורי שיש בו מפה)**
 - א. המפה המישושית תהיה בגודל שיאפשר לאדם עם מוגבלות בראיה לגעת בה בשתי ידיו בו-זמנית.
 - ב. המפה המישושית תוצב במקום המאפשר גישה נוחה ובטוחה.
 - ג. המפה תוצב בקרבת עמדת מודיעין או לוח הכוונה.
 - ד. המפה תוצב בגובה שאינו עולה על 90 ס"מ מעל פני הרצפה ובזווית שאינה עולה על 45 מעלות.
 - ה. המפה תיצבע בצבעים ניגודיים.
 - ו. במפה יהיה תבליט מתאר של המקום וחלקיו השונים.
 - ז. ייעשה שימוש מועט (מינימלי) בסמלים.
 - ח. התבליט וגודל הסימנים על המפה יאפשרו לבגיר המעביר ידו על התבליט לקבל משוב.
 - ט. יהיה מקרא לסמלים המופיעים במפה.

- **מפה שמיעתית (חובה לספק מפה מישושית או מפה שמיעתית במקום ציבורי שיש בו מפה)**
 - א. מפה שמיעתית בכל השפות הרשמיות תסופק בקרבת עמדת מודיעין או לוח הכוונה.

מפת מידע - הכוונה והתמצאות בפארק